

รูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงาน ตามแนวพุทธจิตวิทยา

A Communication Model for Success of Working-age People Based on Buddhist Psychology

อลิสา เศษฐคำ¹, เมธาวี อดมธรรมานุภาพ² และ กมลาศ ภูวชนาธิพงศ์³

Alisa Setthakam, Maytawee Udomtamanupab and

Kamalas Phoowachanathipong

(6301203047@mcu.ac.th, laocup@gmail.com and

kamalas2013@gmail.com)

Received: June 30, 2023

Revised: November 16, 2023

Accepted: November 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา 2. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักพุทธธรรมและหลักจิตวิทยาในการสร้างรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา 3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง บุคคลทำงานอาชีพต่าง ๆ จำนวน 15 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ 3 กลุ่ม จำนวน 9 คน การสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 กลุ่ม จำนวน 9 คน เพื่อตรวจสอบรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา รวมทั้งสิ้น 27 คน แล้ววิเคราะห์เนื้อหา ด้วยเทคนิค 6C

ผลการวิจัยพบว่า

1. แนวคิดและทฤษฎีการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยามีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) ด้านผู้ส่งสาร ควรมีคุณสมบัติ คือ

¹ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Master of Arts, Program Buddhist Psychology, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Mahachulalongkomrajavidyalaya University

^{2,3} ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Department of Psychology, Faculty of Humanities, Mahachulalongkomrajavidyalaya University

คิดก่อนพูด แล้วพูดด้วยความจริง พูดด้วยอิงประโยชน์ กระทบโสดด้วยความนุ่มนวล ขวนให้เกิดปัญญา มีที่ท่าที่สุชุม คิดเพิ่มพูนกัลยาณมิตร จิตประกอบด้วยเมตตา ศรัทธาแรงกล้าเพื่อเป้าประสงค์ เจาะจง ชัดเจน พร้อมฤดูกาลและเข้าใจความแตกต่างของบุคคล 2) ด้านสาร ที่ส่งออกไปต้องมีคุณลักษณะ 5 ประการ คือ สัจจะ ต้องเป็นเรื่องจริง ตถตา สารนั้นต้องจริงแท้ กาละ เหมาะสมกับเวลา ปิยะ ความชอบใจ พอใจ สารอันเป็นที่รักของผู้ส่งสารและผู้รับสาร และสารนั้นประกอบด้วยอรรถะ ความเป็นประโยชน์ 3) ด้านผู้รับสาร ต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ คือ ฟังด้วยสติ พิจารณาข้อมูล ปราศจากอคติ มีท่าทีที่สุภาพ ทราบเทคนิคการสนทนา ด้วยวาจาที่อ่อนน้อม พร้อมใส่ใจคนส่งสาร คิดสร้างสรรค์สัมพันธภาพที่ดีด้วยจิตที่จริงใจ ใช้อารมณ์ให้สุนทรีย์ ประกอบกับมีมารยาทที่น่าชื่นชม

2. การวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักธรรมและหลักจิตวิทยาเพื่อสร้างรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยาประกอบด้วย การวิเคราะห์ ได้แก่ 1) หลักธรรม ได้แก่ หลักอริยบท 4 สังคหัตถ์ 4 หลักวาจาสุภาสิต และหลักสัปปุริสธรรม 7 2) หลักจิตวิทยา ได้แก่ หลักการวิเคราะห์การสื่อสารระหว่างบุคคลของอีริค เบิร์นและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด์ และการสังเคราะห์ออกมาเป็นรูปแบบชื่อว่า “KWASDHR MODEL”

3. รูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยาเป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบการสื่อสาร 3 ด้าน คือ ด้านผู้ส่งสาร ด้านสารและด้านผู้รับสาร หลักพุทธธรรมและหลักจิตวิทยาที่นำมามีความเหมาะสม ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นประโยชน์ มาตรฐานความเป็นไปได้ มาตรฐานความเหมาะสมและมาตรฐานความถูกต้อง เรียกว่า “KWASDHR MODEL” ประกอบด้วย 1) องค์ความรู้ 2) ปัญญา 3) การตระหนักรู้ 4) คุณค่าในตนเอง 5) การพัฒนา 6) ความสุข 7) ความสัมพันธ์ที่ประเสริฐ เมื่อนำรูปแบบไปใช้จะเกิดความสำเร็จในชีวิตของบุคคลวัยทำงาน ทั้งงานระดับปริมัตถ์ งานระบบสังคมตามฐานะความสัมพันธ์และงานตามตำแหน่ง

คำสำคัญ: รูปแบบการสื่อสาร, ความสำเร็จ, วัยทำงาน, พุทธจิตวิทยา

Abstract

The objectives of the study consisted of 1. to study the concepts and theories of communication for success of working-age people based on Buddhist Psychology; 2. to analyze and synthesize Buddhist and Psychological

principles to create a communication model for the success of working-age people based on Buddhist Psychology; and 3. to present the communication model for success of working-age people based on Buddhist psychology. This research was a qualitative research in nature, using an in-depth interview with a semi-structured interview to collect data from 15 key informants working in various occupations and a focus group discussion with 3 groups of experts, totally 27 in number. The C6 techniques were employed for analyzing the data.

The research found that:

1. The concepts and theories of communication for success of working-age people based on Buddhist Psychology comprised 1) A sender: The sender should think before speaking, speak truthfully, words had to be beneficial to others, speak softly and gently generating a wisdom to others, with a serious and contemplative demeanor being filled with loving-kindness, a great faith with a specific, clear and timely goal for understanding different opinions; 2) A message: It should comprise 5 characteristics including truthfulness, Tathata as what as they really are, Kala as the proposed and appropriate time, Piya as preference and satisfaction for the messenger and the receiver, and Attha as the beneficial content; 3) A receiver: The receiver should listen with total awareness, consider the information critically without any bias nor prejudice, with a polite and respectful demeanor, know how to communicate with humility and understanding the hearts of listeners, with the aim of creatively creating the lasting friendship in sincere words, positive emotions and in an admirable manner.

2. The analysis and synthesis of Buddhist and Psychological principles to create a communication model for the success of working-age people based on Buddhist Psychology consisted of Analysis: 1) the Buddhist principles including the Iddhibada 4, Sanghawatthu 4, the 4 proverbial principles and the Seven Enlightenment Principles, and 2) Psychology including Eric Berne's Analysis of Interpersonal Communication (TA) and McClelland's Achievement Motivation. Synthesized into a form called "KWASDHR MODEL"

3. A communication model for success of working-age people based on Buddhist Psychology was a communication model focusing on 3 important communication elements including a messenger, message and receiver, showing that Buddhist and Psychological principles applied were appropriate, consisting of 4 standards with practicality, feasibility and suitability with accurate standards called "KWASDHR MODEL" consisting of 1) Knowledge, 2) Wisdom, 3) Awareness, 4) Self Esteem, 5) Development, 6) Happiness, and 7) Best Relationship, when being applied, it will result in success in the life of working-age people in terms of social system work according to relationship status Jobs by position.

Keywords: Communication Model, Success, Working-age People, Buddhist Psychology

บทนำ

มนุษย์ถูกสร้างมาให้อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม มีการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์กันตลอดเวลาตั้งแต่เข้าจรดเย็น ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิต มนุษย์ใช้ความพยายามอันยาวนานในการพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจตนและให้ตนเข้าใจผู้อื่น รวมถึง การสื่อสารเพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณีจากยุคสู่ยุคจนเป็นอารยธรรม พัทธนี เขยจรรยา (2538) กล่าวว่า สำหรับมนุษย์แล้วการสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาบุคคล ต่อการสร้างกลุ่มและการทำกลุ่มให้คงอยู่ต่อไป แม้ปัจจุบันมีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องกับ การสื่อสาร ช่วยให้ชีวิตสะดวกสบาย แลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้มากขึ้นแต่ มนุษย์ก็ยังมีปัญหาในการติดต่อสื่อสารหรือสร้างปฏิสัมพันธ์แบบไม่เข้าใจกันได้ในทุกช่วงวัยของชีวิต เพราะทุกคนมีความเชื่อ มีความคิด มีความรู้ มีพื้นฐานบุคลิกภาพที่แตกต่างกันไป ข้อมูลข่าวสารชุดเดียวกันแต่การตีความนั้นก็ขึ้นอยู่กับบุคคลว่าจะตีความไปทางใด การสื่อสารเป็นสิ่งที่อยู่คู่มนุษย์และเป็นพฤติกรรมขั้นพื้นฐานของชีวิต ที่ต้องศึกษาเรียนรู้กันไปไม่รู้จักจบ ส่วน พัทธนี เจนวิถีสุข (2559) กล่าวว่า การสื่อสารมีผลมากในการส่งผลกระทบต่อกระเทือนถึงสังคมหรือมีส่วนเกี่ยวข้อง สนับสนุน หรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคม พิณจ์ทอง แมนสุมิตรชัย (2559) กล่าวถึงการสื่อสารที่ดีมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลที่สามารถทำให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารเกิดความพึงพอใจ ยินดี มีความสุข ไร้ซึ่งความขัดแย้งในขณะที่สื่อสารและเข้าใจตัวสารที่ส่งไปตรงกันหลังการสื่อสารนั้นไม่ใช่เรื่องทำได้

ง่าย ๆ โดยเฉพาะความเป็นไปส่วนใหญ่ในชีวิตของมนุษย์แต่ละคนขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่เรียกว่า “งาน” ที่เป็นเครื่องมือหาเลี้ยงชีพทางพระเรียกว่างานทางโลก แต่ยังมีงานเพื่อการสร้างสรรค์ พัฒนา ทางพระเรียกว่างานทางธรรม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2550) และงานนี้เองเป็นกิจกรรมหลักที่ทำให้มนุษย์ต้องพบปะติดต่อกันสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอยู่ร่ำไป

เมื่อโลกนี้มีงานเกิดขึ้นบุคคลวัยทำงานจึงเป็นกลุ่มที่ขับเคลื่อนความเป็นไปของโลกมากที่สุดประเทศหรือโลกจะพัฒนาได้ต้องอาศัยคนทำงาน วัยนี้จึงเท่ากับการได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์พัฒนาสังคมและประเทศชาติ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2550) สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดว่า วัยทำงานเป็นกลุ่มประชากรที่อยู่ในช่วงวัย 15-60 ปี กลุ่มบุคคลวัยทำงานนับได้ว่าเป็นกลุ่มประชากรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ คือ เป็นกำลังสำคัญในการหารายได้ เพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวและเป็นคนสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร ทำให้เกิดการพัฒนาประเทศ พัฒนาสังคม (วุชิตา คงดี, 2563) บุคคลส่วนใหญ่ใช้เวลาแต่ละวันอยู่กับงาน โดยเฉพาะงานที่นำมาซึ่งรายได้เรียกว่าอาชีพ โดยเฉลี่ย 8-9 ชั่วโมง จัดสรรเวลาสำหรับการนอนหลับพักผ่อน 8-9 ชั่วโมง ที่เหลือใช้ทำอื่นๆ (ศรีสมร สุริยาศศิน, 2549) พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญา นันท ภิกขุ, 2560) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อไรซึ่งงาน ทุกชีวิตย่อมเนาเปื่อยผุพัง แต่ถ้างานไรซึ่งวิญญาน ชีวิตย่อมอับเฉาและตายไปในที่สุด อุบลรัตน์ เฟิงสถิต (2552) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ผลในการทำงานปกติแล้วจะประสบผลสำเร็จเมื่ออายุประมาณ 30 ปี โดยส่วนมากวัยกลางคนที่มีอายุ 40-50 ปี ถือว่าเป็นวัยที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด ไม่ใช่มนุษย์ทุกคนจะประสบผลสำเร็จได้ง่าย ๆ

จากงานวิจัยของโทมัส แอนโทนี แฮริส (Thomas Antony Harris) บุคคลที่มีความนับถือตนเองสูง (High self-esteem) จะมีความสุขและความพึงพอใจในชีวิต เพราะมีแรงจูงใจในการดำเนินชีวิตให้ประสบผลสำเร็จ ที่มีผลมาจากความปรารถนาที่จะทำให้เป้าหมายในชีวิตหรือการทำงานบรรลุผล จากงานวิจัยของ พระอนันตชัย อภินนโท (ขันธิโพธิ์น้อย) กล่าวว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่จะทำให้บุคคลอาชีพต่าง ๆ ประสบความสำเร็จ ในหน้าที่การงานนั้น จะมีความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรค เมื่อเอาชนะอุปสรรคได้ก็จะมี ความสบายใจหรือภูมิใจ ในทางพุทธศาสนาเชื่อในศักยภาพของมนุษย์ หลักคำสอนต่าง ๆ นั้นเพื่อนำพาให้ชีวิตเกิดการพัฒนา ยิ่งปฏิบัติตามมากเท่าใด มนุษย์ทุกคนมีโอกาสหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง หลักธรรมที่เด่นชัดเพื่อให้การทำงานสำเร็จนั้น คือ อิทธิบาท 4 โดยเฉพาะข้อแรก คือ การทำด้วยความรัก แต่บุคคลวัยทำงานจำเป็นต้องยึดหลักสังคหัตถ์ 4 คือ การร่วมสุขร่วมทุกข์ รวมไปถึงสมานกิจหรือร่วมการงานหรือร่วมด้วยช่วยกันทำกิจธุระ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2557)

ความเป็นจริงของมนุษย์อยู่ปราศจากการทำงานไม่ได้และมนุษย์ไม่ได้อยู่คนเดียว มีการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์อยู่เสมอ ๆ กับคนใกล้ตัว คนในกลุ่มหรือคนในสังคมหรือแม้แต่ว่าระหว่างประเทศ การติดต่อสื่อสารของคนเรามีตั้งแต่เข้าจรวดเย็น การที่ชีวิตจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด การสื่อสารเป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง หากบุคคลวัยทำงานซึ่งเป็นกลุ่มที่สำคัญของสังคมที่คอยขับเคลื่อนความเป็นไปของโลกมีความสามารถในการสื่อสารที่ดี ย่อมมีโอกาสใช้ชีวิตให้เกิดความสำเร็จทั้งงานทางโลกและงานทางธรรม แต่ความเป็นจริงของชีวิตทุกคนไม่ได้มีการสื่อสารที่ดีหรือมีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างได้ยอดเยี่ยมทุกคน ทุกที่ ทุกสถานการณ์หรือทุกครั้ง ยิ่งกลุ่มวัยทำงานต้องทำหน้าที่หลายอย่างในคราวเดียวกัน อัคร ศุภเศรษฐ์ (2547) จำแนกงานของชีวิตไว้ 3 ระดับด้วยกัน หนึ่งงานไต่ระดับวิวัฒนาการคืองานปรมาตม์ เช่นความซื่อสัตย์อดทนอดกลั้นหรือยัง หรืออายุปุนนี้แล้วกิเลสที่ไม่ดีขจัดได้หรือยัง งานประการที่สองคืองานระบบสังคมตามฐานะความสัมพันธ์ เช่น พ่อ แม่ ลูก เพื่อน พี่น้อง ฯลฯ งานนี้ถือว่าเป็นงานสมมติตามธรรมชาติ งานที่สามคืองานตามตำแหน่ง ชีวิตได้รับมอบหมายตำแหน่งอะไร มนุษย์จำเป็นต้องปฏิบัติตามตำแหน่งนั้น ๆ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าทุกคนมีงานที่ต้องทำหลากหลายอย่างในช่วงวันเวลาหนึ่ง ๆ และต้องมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลากหลายสถานะ การที่จะทำให้ชีวิตสำเร็จนั้นไม่ได้ง่ายแต่หากคนไหนมีการสื่อสารที่ดีและมีปฏิสัมพันธ์ที่ยอดเยียมกับคนข้าง ๆ โอกาสที่จะนำพาชีวิตให้ประสบผลสำเร็จก็เป็นไปได้สูง

จากการวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารหลายเรื่อง กล่าวตรงกันว่า บุคคลผู้มีเทคนิคการวิเคราะห์การสื่อสารสูง จะมีประสบการณ์การทำงานร่วมกับคนอื่นดีขึ้น ลดความขัดแย้งในที่ทำงานได้ เพิ่มความสุขในการอยู่ในที่ทำงานมากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องการสื่อสารของกลุ่มคนวัยทำงาน โดยนำแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อสร้าง “รูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา” ขึ้น เพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ซึ่งอาจจะเอื้อต่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาชีวิต พัฒนาสังคมและพัฒนาประเทศชาติให้ดียิ่งๆ ขึ้น หรือแม้แต่อาจมีการนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปศึกษา ไปขยายผล หรือนำไปต่อยอดด้านใดด้านหนึ่งให้คนวัยทำงานได้มีการสื่อสารที่ส่งผลให้ชีวิตเกิดความสำเร็จทั้งงานทางโลกและงานทางธรรม ทั้งงานระดับปรมาตม์ ระดับระบบสังคมตามฐานะความสัมพันธ์ งานตามตำแหน่งยิ่ง ๆ ขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา
2. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักพุทธธรรมและหลักจิตวิทยาในการสร้างรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ขอบเขตเนื้อหาด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ หลักอภินิหาร 4 หลักสังคหวัตถุ 4 หลักวาจาสุภาสิตและหลักสัพปุริสธรรม 7 และใช้แนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยา ได้แก่ การวิเคราะห์การสื่อสารระหว่างบุคคล (Transaction Analysis หรือ TA) โดย อีริก เบิร์น หลักจิตวิทยาที่เป็นทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ McClelland ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญมี 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มที่หนึ่ง ผู้วิจัยใช้แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 15 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบไปด้วยบุคคลทำงานสังกัดหน่วยงานรัฐ/รัฐวิสาหกิจ บุคคลทำงานสังกัดหน่วยงานเอกชนและบุคคลทำงานอาชีพอิสระ

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มที่สอง ผู้วิจัยใช้แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในขั้นตอนแรกเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมประเด็นสำคัญเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา จำนวน 9 คน โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 3 ด้าน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักพุทธธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสาร

3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มที่สาม คือ กลุ่มเพื่อการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อตรวจสอบรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยาที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จำนวน 9 คน โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 3 ด้าน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักพุทธธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสาร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และเครื่องบันทึกเสียง ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระบบ Application Zoom เข้ามาช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลบันทึกข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์

งานวิจัยนี้มีเครื่องมือที่ต้องตรวจคุณภาพ คือ แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ (IOC) โดยกำหนดเกณฑ์พิจารณาระดับค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อกำหนดที่ได้จากการคำนวณจากสูตรที่จะมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ใหม่ วิเคราะห์ผลการศึกษานี้จะใช้แบบการวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎีซึ่งผู้วิจัยใช้เทคนิค 6C ของ นภัทร์ แก้วนาค (2548) โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 3 ข้อ คือกลุ่มการวิเคราะห์ (Analysis) และอีก 3 ข้อ จัดเป็นกลุ่มการสังเคราะห์ (Synthesis) โดยศึกษาและแยกไปตามลำดับ คือ ขั้นตอนการวิเคราะห์ (Analysis) ได้แก่ ศึกษาแนวคิด (Concept) ของผู้ให้ข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา ศึกษาเนื้อหา (Content) หรือสรุปประเด็นสำคัญแล้วจัดลำดับ (Classification) ความคิดและเนื้อหาของข้อมูลให้มีการเรียงร้อยตามหลักเหตุผล ทำการจำแนกกลุ่มเนื้อหา จัดกลุ่มระบบข้อมูล สรุปเนื้อหาใหม่ ส่วนขั้นการสังเคราะห์ (Synthesis) ได้แก่ การแบ่งกลุ่ม (Categorizing) ของความคิดและเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก โดยมุ่งเน้นการหลักการ เป้าหมาย วิธีการและตัวอย่างหลักธรรมที่ใช้ คือ การจัดกลุ่มข้อมูลใหม่ จัดกลุ่มความสัมพันธ์ของข้อมูล สรุปเนื้อหาใหม่ แล้วประมวลความรู้รวบยอด (Conceptualization) เป็นการสังเคราะห์ข้อมูลความคิดและเนื้อหาทั้งหมดรวมเป็นประเด็นหลักและการสื่อสาร (Communication) เป็นการสื่อความหมายการแปลความ ตีความข้อมูล อภิปรายผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ออกมาให้เป็นภาษาที่ง่ายสำหรับคนทั่วไปที่จะเข้าใจได้ สรุปความเป็นความรู้ใหม่และทำให้นักวิชาการนำผลที่ได้ไปศึกษาต่อยอดได้

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ความสำเร็จ หมายถึง การทำหน้าที่ภารกิจ หรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้ลุล่วง สมประสงค์ สมดังความตั้งใจ ให้ได้รับผลประโยชน์และผลตอบแทนเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลาย ๆ สิ่งตามที่หวังหรือตามความต้องการหรือตามที่ตั้งจุดประสงค์ไว้

การสื่อสารเพื่อความสำเร็จ หมายถึง ทำการสื่อสารโดยผ่านการกลั่นกรองให้เป็นคำพูดจริง ไม่ใช่คำพูดที่ปั้นแต่งขึ้น ให้เป็นคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ ไม่ประชดประชัน ไม่เสียดี ไม่เป็นคำหยาบ ให้เต็มไปด้วยคำพูดที่เมตตาและถูกกาลเทศะต่าง ๆ มีทัศนคติที่ดีในระหว่างทำการสื่อสารทั้งต่อตนเองและคู่สนทนา ปราศจากทิ อียากให้คนฟังมีความสุข

มีความรู้ พุดแล้วก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อคนพูดและคนฟัง อันไหนที่ไม่ก่อประโยชน์ก็ไม่ควรพูด หรือการสื่อสารแต่ละครั้งให้ได้ประโยชน์สูงสุดไม่ว่ากับใคร ที่ใด เวลาใด สถานการณ์ใด

แนวคิดการสื่อสารเพื่อให้เกิดความสำเร็จ ได้รูปแบบ คือ ความสุข (Happiness) การเห็นคุณค่า (Self Esteem) การพัฒนา (Development) ความสัมพันธ์ที่ประเสริฐ (Best Relationship)

วิธีการสื่อสารเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต ได้รูปแบบ คือ องค์ความรู้ (Knowledge) การตระหนักรู้ (Awareness) ปัญญา (Wisdom) การเห็นคุณค่า (Self Esteem)

รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างความสำเร็จในชีวิต ก่อให้เกิดรูปแบบ คือ การตระหนักรู้ (Awareness) การเห็นคุณค่า (Self Esteem) การพัฒนา (Development) ความสุข (Happiness)

รูปแบบที่ได้จากปัญหาและอุปสรรค คือ การตระหนักรู้ (Awareness) การพัฒนา (Development)

รูปแบบที่ได้จากหลักธรรมที่ส่งเสริมการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา คือ องค์ความรู้ (Knowledge) ความสุข (Happiness) การตระหนักรู้ (Awareness) การพัฒนา (Development)

2. ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักพุทธธรรมและหลักจิตวิทยาในการสร้างรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา ประกอบด้วยหลัก ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ ได้ทั้งหลักพุทธธรรมและหลักจิตวิทยา ดังนี้

หลักอริยบท 4 ช่วยให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารมุ่งมั่นในการสื่อสารและการสื่อสารแต่ละครั้งเต็มไปด้วยความรัก ความพอใจ หรือ หลักธรรมนี้ช่วยให้สารเต็มไปด้วยการไตร่ตรองพิจารณา ตรวจสอบ มีการวางแผนก่อนทำการสื่อสาร เมื่อการสื่อสารนั้น ๆ เต็มไปด้วยความรัก ความพอใจ สารนั้นก็ต้องเป็นเรื่องจริง

หลักสังคหวัตถุ 4 ช่วยให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถสร้างการผูกใจคนได้ดี โดยพิจารณาถึงคู่สื่อสาร คู่สนทนาหรือผู้ทำการสื่อสารร่วมหรือก่อนจะทำการสื่อสารใด ๆ ออกไปไม่ว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือการสื่อสารมวลชน เห็นทุก ๆ คนบนโลก คือ “ผู้ร่วมสุข ร่วมทุกข์ มีการสมานกิจหรือร่วมการทำงาน ร่วมด้วยช่วยกันทำกิจธุระ” หรือในด้านสาร การใช้ปิยวาจาที่เต็มไปด้วยความน่ารัก อ่อนหวาน เต็มไปด้วยความจริง ไม่หยาบคาย สารนั้นเต็มไปด้วยประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น การสื่อสารนั้น ๆ ต้องบรรลุผลและสำเร็จได้

หลักวาจาสุภาพจิต ช่วยให้ผู้ส่งสารและผู้รับสาร พุดถูกกาลเทศะ พุดเรื่องจริง พุดสุภาพเรียบร้อย พุดเรื่องมีประโยชน์ พุดด้วยน้ำใจแห่งมิตรและหลักธรรมนี้ก็ช่วยให้ด้านสาร เต็มไปด้วยเรื่องจริง เรื่องมีประโยชน์

หลักสัปรีธรรม 7 ช่วยให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารรู้จักตนเองและผู้ร่วมสนทนา รู้จุดมุ่งหมายในการทำการสื่อสาร ปรับประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีให้ถูกคน ถูกสถานที่ ให้มีความพอเหมาะพอดีในขณะทำการสื่อสาร รู้ว่าควรพูดอะไร ไม่พูดอะไร แล้วหลักธรรมนี้ยังช่วยในด้านสารคือ เมื่อผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ดี การนำเสนอในกระบวนการสื่อสารย่อมส่งเสริมให้การสื่อสารสำเร็จสมประสงค์

หลักการวิเคราะห์การสื่อสารระหว่างบุคคล (TA) ของ Eric Berne ช่วยให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมการแสดงออกของฝ่ายตรงข้ามได้ โดยเฉพาะโครงสร้างบุคลิกภาพของบุคคลสามส่วนตามแนวคิด คือ สภาวะความเป็นพ่อแม่ (P) สภาวะความเป็นผู้ใหญ่ (A) สภาวะความเป็นเด็ก (C) เมื่อจะสื่อสารก็จะสามารถเลือกสารกับแนวบุคลิกภาพได้หรือแม้แต่เข้าใจเมื่ออีกฝ่ายแสดงผลการสื่อสารออกมาตามบุคลิกภาพตนเอง ช่วยให้ความสัมพันธ์หรือการสื่อสารนั้น ๆ ลดการขัดแย้งลงได้สูง แล้วแนวคิดนี้นำมาสู่การสร้างความสัมพันธ์อันประเสริฐได้ โดยผู้ส่งสารและผู้รับสารต้องมีทัศนคติเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ว่าทุกคนมีคุณค่า เลือกโครงสร้างของบุคลิกภาพในสภาวะของความเป็นผู้ใหญ่ ใช้รูปแบบสัมพันธ์ภาพแบบถ้อยที่ถ้อยอาศัยหรือแบบคล้อยตาม มีรูปแบบของการใช้เวลาแบบใกล้ชิด ตำแหน่งชีวิตใช้แบบฉันทิต เธอก็คือ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ McClelland บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ บุคคลที่ตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน กล้าเสี่ยงและมีความรับผิดชอบ มีทักษะการวางแผนเป็นขั้นตอนและมีแผนการระยะยาว ทำด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยมและเพียรชนะอุปสรรค มีความกระตือรือร้น เปรียบเทียบผลงานตนเองจากอดีตและทำมันให้ดีกว่าเดิมในครั้งต่อ ๆ ไป การสื่อสารแต่ละครั้งเพื่อให้เกิดความสำเร็จถ้าผู้ส่งสารและผู้รับสารต่างก็มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเลือกสารที่มีความชัดเจนไม่คลุมเคลือต่อการสื่อสาร การสื่อสารนั้น ๆ ย่อมเกิดผลนำไปสู่ความสำเร็จด้านต่าง ๆ

ผลการสังเคราะห์ ทั้งจากหลักธรรมและหลักจิตวิทยาแล้วทำให้ได้รูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยาออกมา ชื่อว่า “KWASDHR MODEL”

3. ผลการนำเสนอรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา

รูปแบบให้ความสำคัญกับองค์ประกอบการสื่อสาร 3 ด้าน คือ ด้านผู้ส่งสาร ด้านสารและด้านผู้รับสาร หลักพุทธธรรมและหลักจิตวิทยาที่นำมามีความเหมาะสมประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นประโยชน์ มาตรฐานความเป็นไปได้ มาตรฐานความเหมาะสมและมาตรฐานความถูกต้อง เรียกว่า “KWASDHR MODEL” ประกอบด้วย 1) องค์ความรู้ 2) ปัญญา 3) การตระหนักรู้ 4) คุณค่าในตนเอง 5) การพัฒนา 6) ความสุข 7) ความสัมพันธ์ที่ประเสริฐ เมื่อนำรูปแบบไปใช้จะเกิดความสำเร็จในชีวิตของบุคคลวัยทำงาน ทั้งงานระดับปริมัตถ์ งานระบบสังคมตามฐานะความสัมพันธ์และงานตามตำแหน่ง

สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย

1. แนวคิดและทฤษฎีรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา ในกระบวนการสื่อสารมีองค์ประกอบด้วยกัน 5 ประการ คือ ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร ผู้รับสารและผลของการสื่อสาร ในงานวิจัยได้สรุปผลองค์ประกอบทั้ง 5 ประการ ดังนี้

ด้านผู้ส่งสาร (Sender) ในฐานะที่เป็นคนสร้างการสื่อสารขึ้นมาคนแรก เพื่อให้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตนต้องการ การพูดดีย่อมถือว่าเป็นคุณสมบัติเด่นที่สามารถสร้างศรัทธา ความเลื่อมใส ความน่าเชื่อถือ ดังนั้นผู้ส่งสารที่ดีต้องมีคุณสมบัติดังนี้ คิดก่อนพูด แล้วพูดด้วยความจริง พูดด้วยอิงประโยชน์ กระทั่งสอดด้วยความนุ่มนวล ชวนให้เกิดปัญญา มีที่ท่าที่สุชุม คิดเพิ่มพูนกัลยาณมิตร จิตประกอบด้วยเมตตา ศรัทธาแรงกล้า เพื่อเป้าประสงค์ เจาะจง ชัดเจน พร้อมถูกกาลและเข้าใจความแตกต่างของบุคคล

ด้านสาร (Message) สารที่ส่งออกไปต้องมีคุณลักษณะ 5 ประการ คือ สัจจะ ต้องเป็นเรื่องจริง ตถตา สารนั้นต้องจริงแท้ กาละ เหมาะสมกับเวลา ปิยะ ความชอบใจ พอใจ สารอันเป็นที่รักของผู้ส่งสารและผู้รับสาร และสารนั้นประกอบด้วย อรรถะ ความเป็นประโยชน์

ด้านช่องทางการสื่อสาร (Channel) การสื่อสารยุคก่อนคือการสื่อสารแบบเผชิญหน้า (Face to Face) และเป็นการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) แต่ปัจจุบันนี้การสื่อสารถูกพัฒนาไปไกลมากด้วยเทคโนโลยี แม้แต่การประชุม สัมมนาต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องนั่งอยู่ในห้องประชุมอีกต่อไป แต่การสื่อสารแบบเผชิญหน้าและการสื่อสารสองทางยังเป็นพื้นฐานของการสื่อสารเสมอ ๆ เพราะการสื่อสารแบบเผชิญหน้าก็เปลี่ยนเป็นการเผชิญหน้าด้วยเทคโนโลยีแทน เป็นต้น ช่องทางการสื่อสารในยุคปัจจุบัน

จึงสะดวกสบาย บางช่องทางสามารถประหยัดเวลาได้อีกด้วยไม่ต้องเดินทางไปหากัน หรือการประชุม สัมมนา จัดเผยแพร่องค์ความรู้ ทุกคนที่เข้าร่วมสามารถนั่งอยู่ที่ไหนก็ได้

ด้านผู้รับสาร (Receiver) ที่จะทำให้การสื่อสารประสบผลสำเร็จต้องประกอบด้วยคุณสมบัติดังนี้ ฟังด้วยสติ พิจารณาข้อมูล ปราศจากอคติ มีท่าทีที่สุภาพ ทราบเทคนิคการสนทนา ด้วยวาจาที่นอบน้อม พร้อมใส่ใจคนส่งสาร คิดสร้างสรรค์ สัมพันธภาพที่ดีด้วยจิตใจจริงใจ ใช้อารมณ์ให้สุนทรีย์ ประกอบกับมีมารยาทที่น่าชื่นชม

ผลของการสื่อสาร (Effect) สามารถจำแนกผลของการสื่อสารได้ตามผู้ทำการสื่อสาร ดังนี้

ผลต่อผู้ฟัง ได้แก่ เพื่อติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อรับความรู้ เพื่อให้ได้คติชีวิตและความจรรโลงใจ การฟังมีความสำคัญ คือ ผลดีต่อกระบวนการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาทักษะการคิดและเพิ่ม

ผลต่อผู้พูด ได้แก่ ได้เผยแผ่ความคิดเห็นของตนไปยังบุคคลอื่น ๆ สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมได้ สามารถเผยแพร่ความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ได้ เป็นการประสิทธิผลการพูด ช่วยเพิ่มพูนด้านสติปัญญา เสริมสร้างความเข้าใจอันดี ช่วยสร้างมนุษยสัมพันธ์ต่อคนรอบข้างได้

2. วิเคราะห์และสังเคราะห์หลักพุทธธรรมและหลักจิตวิทยาในการสร้างรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์และสังเคราะห์หลักพุทธธรรมและหลักจิตวิทยา มาใช้ในการสร้างรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา ประกอบด้วย 1) หลักอิทธิบาท 4 2) สังคหวัตถุ 4 3) วาจาสุภาษิต 4) สัปปริสธรรม 7 ส่วนหลักจิตวิทยาที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการสร้างรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยาคือหลักวิเคราะห์การสื่อสารระหว่างบุคคล (TA) ของ อีริก เบิร์น และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ McClelland จนได้รูปแบบที่ชื่อว่า “KWASDHR MODEL”

3. รูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบการสื่อสาร 3 ด้าน คือ ด้านผู้ส่งสาร ด้านสาร และด้านผู้รับสาร หลักพุทธธรรมและหลักจิตวิทยาที่นำมามีความเหมาะสม รูปแบบที่สร้างขึ้นประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นประโยชน์ มาตรฐานความเป็นไปได้ มาตรฐานความเหมาะสมและมาตรฐานความถูกต้อง ส่งผลต่อความสำเร็จในการสื่อสารของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา เรียกว่า “KWASDHR MODEL” ประกอบด้วย 1) องค์ความรู้ 2) ปัญญา 3) การตระหนักรู้ 4) คุณค่าในตนเอง 5) การพัฒนา 6) ความสุข 7) ความสัมพันธ์ที่ประเสริฐ เมื่อนำรูปแบบไปใช้จะเกิดความสำเร็จในชีวิตของบุคคลวัย

ทำงาน ทั้งงานระดับปรมาตม์ งานระบบสังคมตามฐานะความสัมพันธ์ และงานตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย

จากผลการวิจัยที่ได้ นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

รูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา สังเคราะห์หลักพุทธธรรมและหลักจิตวิทยาโดยเน้นผลเพื่อหาคุณลักษณะของผู้ส่งสารที่ดี คุณลักษณะของสารที่ดีและคุณลักษณะของผู้รับสารที่ดี แล้วส่งผลต่อชีวิตด้านความสำเร็จในงานระดับปรมาตม์ ความสำเร็จในงานระบบสังคมตามฐานะความสัมพันธ์ ความสำเร็จในงานตามตำแหน่ง อภิปรายผลได้ว่า

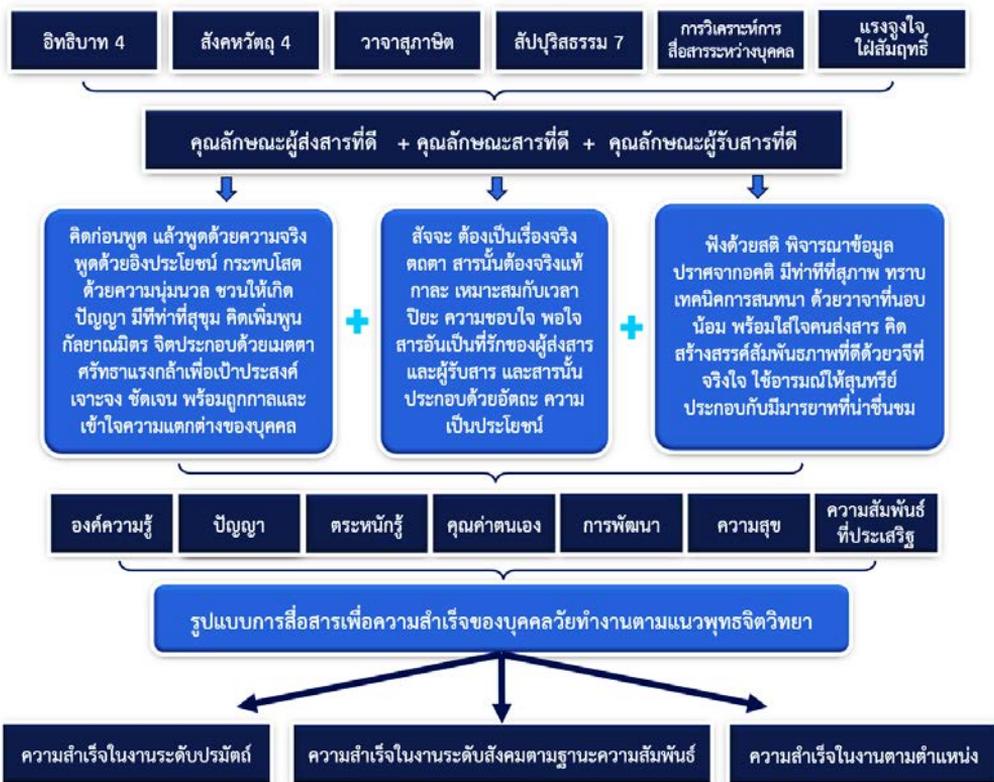
ความสำเร็จในงานระดับปรมาตม์ คือ งานทางธรรมเพื่อยกระดับจิตใจของตนให้สูงขึ้น มีปัญหาในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับ พระครูปลัดตอร์รณพ ปญฺญสาโร (พักสังข์) (2563) ศึกษาการสร้างรูปแบบการสร้างเป้าหมายจนทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตนเองแล้วมีเป้าหมาย มีแผนที่ชีวิตและมีภาพตนเองในอนาคต พอนักเรียนมีเป้าหมาย มีแผนที่ มีภาพตนเองในใจ ก็เป็นหนทางนำไปสู่การเรียนและการใช้ชีวิตในขั้นต่อไปได้ดีหรือประสบผลสำเร็จในชีวิต รวมถึง สอดคล้องกับ พระอนันตชัย อภินนฺโท (ขันโพธิ์น้อย) (2564) ที่สร้างรูปแบบการพัฒนาวัดซึ่งส่งผลต่อความสุขเชิงองค์รวม 4 คือ สุขกาย สุขสังคม สุขอารมณ์และสุขปัญญา ในชื่อว่า “วัดสร้างสุขโมเดล: 574424” พบบุคลากรในวัดเกิดความสุข สภาวะการทำงานของคนไม่ว่าจะเป็นพระสงฆ์หรือคนที่เข้ามาในวัดเพื่อทำกิจอย่างใดอย่างหนึ่งหรือประชาชนที่เข้ามาทำบุญก็พลอยทำให้ชีวิตเกิดความสุขไปด้วย การเผยแผ่ศาสนาหรือการทำบุญ การปฏิบัติกิจในหลักศาสนาพุทธของวัดย่อมสำเร็จตามมา

ความสำเร็จในงานระบบสังคมตามฐานะความสัมพันธ์ เช่น ความเป็นพ่อแม่ พี่ น้อง ลุง ป้า น้า อา ปู่ ย่า ตา ยาย ฯลฯ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระดับใกล้ชิด โดยเฉพาะคนในครอบครัวซึ่งเป็นความสัมพันธ์แรกของมนุษย์ การนำรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตนี้ไปใช้ ย่อมส่งผลต่อความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นได้ ไม่ว่าจะพ่อจะสื่อสารด้วยวาจาที่ดี มีประโยชน์ ใช้คุณลักษณะของผู้ส่งสารที่ดีและรับสารที่ดี ความสัมพันธ์ในครอบครัวก็จะราบรื่นหรือแม้แต่แม่ ผู้ซึ่งเป็นที่รวมใจของคนในครอบครัวหากใช้คุณลักษณะผู้ส่งสารที่ดี ใช้สารที่ดีและเมื่อรับสารก็เป็นผู้รับสารที่มีคุณลักษณะที่ดี ย่อมการันตีได้ว่า ครอบครัวนั้นต้องมีแต่ความสุขแน่นอน สอดคล้องกับ พระพุทธองค์ให้ความเมตตาต่อนางปฏาจาราจนนางพ้นทุกข์แล้วสำเร็จเป็นพระอรหันต์ได้คงเพราะความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน หรือพระพุทธเจ้าท่านคงเห็นนางเป็นน้องสาวหรือเป็นมนุษย์ร่วมโลก (ช.อุป. (ไทย) 33/500/454) และสอดคล้องกับที่ มนัสสนันท์ ประภัสสรพิทยา (2563) กล่าวว่า การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ในครอบครัว ลดความขัดแย้ง สร้างความอบอุ่นให้เกิดขึ้นกับสมาชิกในครอบครัวได้

ความสำเร็จในงานตามตำแหน่ง คือ งานทางโลกที่ต้องหารายได้เพื่อเลี้ยงชีพและมีคำว่า หัวหน้า ลูกน้อง เจ้าของบริษัท พนักงาน ยศถาบรรดาศักดิ์ีประดับเป็นตำแหน่ง การเป็นผู้ส่งสารที่ดี เลือกสารที่ดี และการเป็นผู้รับสารที่ดีย่อมส่งผลประโยชน์มากมายในชีวิตรวมถึงความสำเร็จในงานตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับ สกุรรัตน์ แจ็งศิริฐ (2561) ที่กล่าวว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลมีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล เช่น แนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคของการสื่อสารระหว่างชั้นสัญญาบัตรและผู้ใต้บังคับบัญชาคือผู้บังคับบัญชาต้องสื่อสารด้วยความสุภาพ

องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา KWASDHR MODEL ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การมีคุณลักษณะการเป็นผู้ส่งสารที่ดี การใช้สารที่ดีและการมีคุณลักษณะการเป็นผู้รับสารที่ดีส่งผลต่อความสำเร็จในชีวิตได้จริง ไม่ว่าจะเป็นส่วนบุคคล เอกชนหรือหน่วยงานราชการ ควรส่งเสริมให้มีการนำรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการสื่อสารเพื่อให้เกิดความสำเร็จเป็นลำดับถัดไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) นำรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยาไปขยายผลเพื่อการวิจัยที่สมบูรณ์ยิ่ง ๆ ขึ้นต่อไป

2) นำรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยาไปออกแบบและค้นหาทักษะด้านการสื่อสารที่เป็นจุดเด่นของผู้ส่งสาร ผู้รับสารที่ดีเพิ่มเติม

3) นำรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยาไปใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวเป็นเบื้องต้นหรือนำไปสร้างวัฒนธรรมในองค์กรที่ตนอยู่ให้เติบโตอย่างยั่งยืน เกิดความสมัครสมานสามัคคีเต็มไปด้วยการเกื้อกูลรักใคร่กันเพราะได้รู้คุณลักษณะที่ดีของผู้ส่งสาร สารและผู้รับสาร

4) นำรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยาไปออกแบบกระบวนการสื่อสารตามความเหมาะสมของชีวิตแต่ละด้านต่อไป

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานเอกชนหรือหน่วยงานราชการควรส่งเสริมให้นำรูปแบบการสื่อสารเพื่อความสำเร็จของบุคคลวัยทำงานตามแนวพุทธจิตวิทยา ไปออกแบบหลักสูตรการอบรมต่าง ๆ ขององค์กร โดยหลักสูตรเน้นให้เกิดคุณลักษณะผู้ส่งสารที่ดี สารที่ดีและผู้รับสารที่ดี

รายการอ้างอิง

- ทัศนีย์ เจนวิถีสุข. (2555). *การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงสังคม* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
พระนครศรีอยุธยา.
- นภัทร์ แก้วนาถ. (2548). *เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: อักษรวัฒนา.
- “_____”. (2555). *เอกสารการสอนวิชาการระเบียบวิธีวิทยาการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระครูปลัดธรรมณพ ปณฺญาสาโร (พักสังข์). (2563). *รูปแบบการสร้างเป้าหมายชีวิตเชิงพุทธจิตวิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระนครศรีอยุธยา.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2550). *คู่มือชีวิต* (พิมพ์ครั้งที่ 14). ม.ป.ท. “_____”. (2557). *พุทธธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 39). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (หลวงพ่อบุญญานันทภิกขุ). (2560). *มรดกทางปัญญาเพื่อการดำเนินงานที่สมบูรณ์แบบ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา.
- พระอนันตชัย อภินนฺโท (ขันโพธิ์น้อย). (2564). *รูปแบบการพัฒนาวิสัยทัศน์สายรุ้งเชิงองค์รวมด้วยวิถี 5ส ตามแนวพุทธจิตวิทยา (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระนครศรีอยุธยา.
- พินิจทอง แมนสุมิตรชัย. (2559). *รูปแบบการสื่อสารอย่างสันติเชิงพุทธจิตวิทยา (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระนครศรีอยุธยา.
- พชันี เขยจรรยา และคณะ. (2538). *แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัสนันท์ ประภัสสรพิทยา. (2563). *โปรแกรมพัฒนาชีวิตสำหรับครอบครัวตามหลักพุทธจิตวิทยา (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระนครศรีอยุธยา.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วุชิตา คงดี. (2565). *สถานการณ์โรคปัจจุบันของกลุ่มคนวัยทำงานในโลกปัจจุบัน*. สืบค้น 15 มีนาคม 2565, จาก <https://www.ohswa.or.th/17675458/health-promotion-for-jorpor-series-ep2>.
- ศรีสมร สุริยาศดิน. (2549). *ความแตกต่างระหว่างบุคคลและโลกของงาน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สกุรัตน์ แจ่มหิรัญ. (2561). *การสื่อสารระหว่างบุคคลมีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. กรุงเทพฯ.
- อุบลรัตน์ เฟ็งสถิต. (2552). *จิตวิทยาพัฒนาการ* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อัศร ศุภเศรษฐ์. (2547). *พุทธวิธีการบำบัดความผิดปกติของชีวิต*. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.